

Etter- og videreutdanning ved UiO

Rapport fra arbeidsgruppen, Blindern 13.mai 2026

Arbeidsgruppens medlemmer

- Gunn Enli, prodekan HF (leder)
- Øystein Gilje, leder, FIKS, ILS, UV
- Terje P. Hagen, professor, MED
- Tora Skodvin, studiedekan SV
- Egil Øvrelid, MN, programleder EVU, IFI
- Lene Fosshaug, sekretær (Studieavdelingen)

1. Innledning

UiOs strategi for etter- og videreutdanning er formulert i Strategi 2030: *En utdanning fra UiO legger grunnlag for læring hele livet, og studenter skal kunne vende tilbake for faglig oppdatering. UiO skal svare på samfunnets behov for etter- og videreutdanning innen fagområder hvor vi har særskilte fortrinn.*

En tydelig EVU-strategi med klare ambisjoner er viktig for å ivareta UiOs samfunnsoppdrag som Norges ledende universitet, og for å realisere UiOs potensial for å nå ut med forskningsbasert kunnskap av høy kvalitet. Klare ambisjoner og en tydelig policy for etter- og videreutdanning er også nødvendig for å møte forventede endringer i studentrekruttering og studentprofiler, med færre unge og flere eldre studenter som trenger eller ønsker faglig påfyll og kompetanseutvikling i tråd med myndighetenes mål om livslang læring.

2. Arbeidsgruppens forslag

Arbeidsgruppen anbefaler et todelt løp for å realisere EVU-strategien: en kortsiktig fase (2026–2027) som rydder opp i felles infrastruktur og administrative rammer, og en langsiktig fase (mot 2030) som posisjonerer UiO som ledende på livslang læring innen utvalgte områder. De konkrete tiltakene er beskrevet i detalj i kapittel 5.

2.1 Kortsiktige tiltak (2026–2027)

UiO skal etablere en felles infrastruktur som gjør det enkelt å tilby både etter- og videreutdanning av høy kvalitet. Dette innebærer å innføre sentrale rutiner og systemer for blant annet markedsføring, betalingsløsninger, budsjettering og avlønning av undervisningspersonell, og å gjøre rutineene lett tilgjengelige for alle fakulteter og institutter.

Konkret foreslår arbeidsgruppen følgende kortsiktige tiltak:

- **Etablering av en målrettet sentral støttefunksjon** — en tydelig adressat med mandat til å synliggjøre og videreutvikle administrative prosesser innenfor EVU-feltet på tvers av nivåer. Arbeidsgruppen tar ikke stilling til hvordan støttefunksjonen skal organiseres, men mener at støttefunksjonen bør være på plass i løpet av høsten 2026.
- **Etablere en felles administrativ infrastruktur** — retningslinjer for avlønning, budsjettmaler, studieadministrativ støtte og fakturering mellom enheter og fellesadministrasjon.
- **EVU-portal og merkevarebygging** — én inngang til UiOs samlede EVU-tilbud, inkludert en merkevareprofil og koblet til en strategi for sosiale medier.

2.2 Langsiktige tiltak (mot 2030)

UiO skal være Norges ledende universitet for livslang læring innen utvalgte områder — en naturlig partner for næringsliv, offentlig sektor og sivilsamfunn når kunnskap skal omsettes til praksis. EVU-virksomheten skal speile UiOs forskningsstyrke, bygge på en forståelse av hvordan ulike sektorer er aktører i feltet, og bidra til at ny kunnskap raskt når ut til dem som trenger den mest. Inntekter fra EVU skal reinvesteres i fagmiljøene og styrke UiOs samlede akademiske kapasitet.

På lang sikt mener arbeidsgruppen at fakultetene bør få hjelp til å sette opp og gjennomføre markedsanalyser som viser hvilke behov som finnes i markedet, og hvordan UiO best kan bruke sine styrker for å møte dem. Arbeidsgruppen vil understreke at kandidatundersøkelser kan være avgjørende for rett satsing på EVU. Dette krever spesialkompetanse som arbeidsgruppen mener bør organiseres sentralt. Å etablere et felles CRM-system med alumnidata som sikrer informasjonsflyt mellom enhetene og alumnene vil også være viktig for å markedsføre EVU-tilbudene til riktige målgrupper. Deretter vil det være naturlig å diskutere visjon og ambisjoner for UiOs satsing på EVU.

Konkret foreslår arbeidsgruppen følgende langsiktige tiltak:

- **Systematisk bruk av UiOs nettverk** — sentralt og lokalt, for å fange opp etterspørsel og koble fagmiljøer til relevante samarbeidspartnere.
- **Oppdatert kandidatundersøkelse** — planlegging og gjennomføring må starte tidlig, mens gjennomføringen bør gjøres innen 2-3 år.
- Etablere en felles alumni-database for UiO som grunnlag for markedsføring av EVU.

3. Arbeidsgruppens oppdrag og kunnskapsgrunnlag

3.1 Mandat og arbeidsform

Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide et kunnskapsgrunnlag og anbefalinger til Utdanningskomiteen om framtidig profil for UiO som EVU-institusjon. UiO har åtte til dels svært ulike fakulteter når det gjelder etablering og gjennomføring av både etter- og videreutdanning. Det

er fakultetenes fagmiljøer som hver for seg, eller i avtalte tverrfaglige opplegg, utarbeider EVU-tilbud ved UiO.

Leder og sekretær for arbeidsgruppen har hatt digitale arbeidsmøter med alle fakultetene, Universitetsbiblioteket, LINK, Nettverk for administrative støttefunksjoner for EVU, og representanter fra sentraladministrasjonen med kompetanse på regelverk, opptak, markedsføring og økonomi. Arbeidsgruppen har samlet og syntetisert informasjonen og bygger anbefalingene på dette grunnlaget.

3.2 EVU ved UiO i dag

UiO har en mangfoldig EVU-portefølje, men den kan framstå fragmentert. Porteføljen inkluderer etterutdanningstilbud uten studiepoeng, videreutdanningsemner og erfaringsbaserte masterprogrammer. Noen tilbud er bevilgningsfinansiert, andre er helt eller delvis eksterntfinansiert eller finansiert av egenbetaling.

Vedlegg 1–4 dokumenterer kunnskapsgrunnlaget:

- **Vedlegg 1** — *Aktive studenter registrert på studieprogram registrert som videreutdanning.* Dette er erfaringsbaserte masterprogrammer og studietilbud registrert som videreutdanning på lavere eller høyere nivå. Egnethetsprøven på JUS og fagprøvene for tannleger og leger er holdt utenfor. Enkelte ordinære studieprogrammer som reelt sett ligger i videreutdanningssfæren — som årsenheten i spesialpedagogikk på UV — kommer ikke med her. Enkeltemneordningen og årsstudiene er heller ikke inkludert.
- **Vedlegg 2** — *Emner tilbudt i 2023, 2024 og 2025 tilknyttet et videreutdanningsprogram.* Hvert emne telles én gang per gjennomføring. Emnene kan gis som del av programmet de tilhører, eller tas enkeltvis.
- **Vedlegg 3** — *Etterutdanningskurs med opptak via EVU-web i 2023, 2024 og 2025.*
- **Vedlegg 4** — *Punktvis oppsummering fra digitale og fysiske møter.* Samtlige fakulteter signaliserte ønske om å satse på EVU, men understreket samtidig at en satsing utover dagens nivå vil kreve flere administrative støttetjenester og et mer profesjonalisert administrativt apparat. Dette ble bekreftet i diskusjonene på UK-seminaret.

3.3 Begrepsavklaring og finansieringsregimer

Arbeidsgruppen har tatt utgangspunkt i at EVU er to-delt:

- **Etterutdanning** er kurs eller studietilbud uten studiepoeng. All etterutdanning krever eksternt finansiering, enten via studieavgift eller oppdragsbetaling. I tillegg finnes det flere enheter (FIKS, Naturfagssenteret og KURT) som arbeider med kollektiv kompetanseutvikling i partnerskap med lokale skoleeiere. Dette tilbudet utvikles i samarbeid med skoleeiere.

- **Videreutdanning** er studietilbud med studiepoeng. Når det gis studiepoeng, mottar UiO studiepoengsintensiver gjennom grunnbevilgningen. Videreutdanning kan på visse vilkår finansieres helt eller delvis med studieavgift eller oppdragsbetaling.

3.4 Arbeidsgruppens overordnede vurderinger

Arbeidsgruppen mener det på dette stadiet ikke er grunnlag for å komme med anbefalinger om en spesifikk faglig profil på UiOs EVU-tilbud. UiO bør i utgangspunktet legge til rette for at EVU-initiativ og ambisjoner ved enhetene kan realiseres. Den faglige profilen vil være en aggregert funksjon av tilbudet ved enhetene. Spørsmålet om mer styring kan tas opp på et senere tidspunkt, men UiO har generelt ikke kultur for at sentralnivået legger sterke føringer på hva enhetene underviser i — verken i ordinær undervisning eller i EVU. Arbeidsgruppen ønsker ikke å bryte med denne etablerte kulturen.

Kvalitetsmessig skal EVU-tilbudet være helt på høyde med UiOs øvrige undervisningstilbud, og være gjenstand for den samme grundige kvalitetssikringen.

Det er videre viktig å forstå at etter- og videreutdanning er forskjellig når det gjelder målgrupper og marked. Videreutdanning handler om enkeltindivers behov og muligheter for å ta ekstra studiepoeng. Etterutdanning handler ofte om kompetanseheving for definerte grupper av ansatte, men også enkeltindivider kan melde seg på og betale for EVU.

Siden 2018 har nasjonale myndigheter etablert en ordning for kollektiv kompetanseutvikling. Her inviteres alle UH-miljøer i hele landet til å ta del i ordningen. [Ved UiO har FIKS, Naturfagssenteret, KURT](#) og enkelte andre miljøer inngått langsiktige partnerskap med lokale skoleeiere.

4. utfordringer knyttet til EVU ved UiO

Arbeidsgruppens møter med fakultetene og nettverket for administrative støtteprosesser viser en felles forståelse av at det finnes betydelige utfordringer internt ved UiO. Disse må defineres og avklares før det er mulig å utarbeide profiler og policyer på EVU-feltet. Utfordringene er komplekse og underlagt lovverk og retningslinjer som både fagmiljøer og administrativt støtteapparat bør komme til en felles forståelse av. Først da vil det være mulig å justere rutiner og prosesser som kan understøtte en EVU-satsing utover dagens nivå.

4.1 Etableringsprosesser i et marked med skiftende behov

Den første utfordringen er at UiO bruker en etablert, kvalitetssikret, demokratisk og gjennomslutlig prosess i etableringen av et produkt som skal konkurrere i et marked med korte frister. UiOs rutiner strekker seg over mer enn halvannet år fra et mulig nytt tilbud foreslås, til studenter tas opp.

Parallelt vet vi at UiOs forståelse av målgruppen for sine studietilbud er en 19-åring som kommer rett fra videregående, eller en student rett fra et bachelorprogram. Dette bildet stemmer dårlig med

virkeligheten for videreutdanningene. Videreutdanningsstudentene er eldre (30+), har studie- og yrkeserfaring, og lever i livssituasjoner som krever at de disponerer tid og innsats på helt andre måter enn de unge studentene. Det er behov for å lære å kjenne brukerreisen til de eldre studentene — som i økende grad vil være framtidens studenter — slik at UiO kan etablere tilbud de kan nyttiggjøre seg.

4.2 Tilgang til ledig og rett faglig kapasitet

UiO har sterke faglige miljøer som bruker nær 100 % av sin kapasitet på utdanning av unge studenter — og det er ofte denne samme faglige kapasiteten som er rett kapasitet i et EVU-oppdrag. Et fakultet som ønsker å ta EVU-oppdrag må da i noen tilfeller ta stilling til om det skal bruke eksternt innkjøpt faglig ekspertise — enten i grunnutdanningen eller i EVU-oppdraget. I FIKS er dette løst annerledes fordi de er avhengige av personer med stor kjennskap til kollektive prosesser i sektoren, jf. Etterutdanningsinnretningen (se forrige avsnitt). Ideelt ønsker FIKS å bruke interne faglige ressurser, men dette lar seg i liten grad gjøre når både personer med ledig kapasitet og riktig kompetanse har fulle arbeidsplaner.

Fakultetene må også ta stilling til hvilket faglig nivå som er akseptabelt for de to ulike oppdragene. Det finnes fakulteter med fagmiljøer som har ledig faglig kapasitet hvor verken UiO eller markedet kjenner potensialet, kapasiteten eller markedsmulighetene ennå. UiO har antagelig et underkommunisert og uforstått behov for å forstå, analysere og utforske markedets behov for faglig kompetanse i framtiden.

4.3 Arbeidsavtalene for de vitenskapelig ansatte

Den tredje utfordringen er arbeidsavtalene for de vitenskapelig ansatte. Grovt skissert er alle vitenskapelig ansattes oppdrag å drive utdanning, forskning og formidling. Samtlige fakulteter er enige om at hovedfokuset til UiO ligger her. Utover dette skal UiO også tilby livslang læring. Når spørsmålet om kapasitet kommer i spill, er det her minst fire avklaringer som må foretas før en eventuell EVU-satsing i større format enn i dag lar seg gjennomføre:

- Hvordan defineres normal arbeidskapasitet for de vitenskapelig ansatte?
- Hvilke incentivordninger kan tilbys vitenskapelig ansatte når de yter utover avtalt arbeidskapasitet?
- Hvordan praktiseres arbeidsgivers styringsrett når ansatte yter under eller utover avtalt arbeidskapasitet?
- Hvordan praktiseres UiOs styringsrett når ansatte har omfattende oppdrag utenfor UiO — og i hvor stor grad etterleves avtalene om sidegjøremål?

4.4 Administrativ støtte

Den fjerde utfordringen er knyttet til administrativ støtte for etablering av studietilbud, markedsføring og økonomi. Arbeidsgruppen registrerer at samtlige fakulteter har vurderinger,

spørsmål og ønsker om hvordan etter- og videreutdanning best kan støttes, gitt deres unike erfaringer med markedets behov, EVU-studentenes kompetanse og behov, og de faglig ansvarliges behov for et administrativt støtteapparat. Det framstår for arbeidsgruppen som om det per i dag er grenser for hva administrasjonene på fakultetene kan bistå med — særlig når det gjelder å få EVU-tilbudene fra idé til ferdig produkt som kan selges i et åpent marked. Skal tilbudene økes, må det administrative støtteapparatet utnyttes bedre, smidigere og på tvers i UiO.

UiO har et svært godt grep — sentralt og lokalt — om de administrative systemene og strukturene som sikrer all videreutdanningen som tilbys: studieprogrammenes etablering, innhold, utforming, nettsider, opptak, IT-læringsstruktur og eksamen. Denne støttestrukturen kan også brukes ved etablering av ny videreutdanning som bygger på generell studiekompetanse, gir studiepoeng og skal selges i et åpent marked.

Når det gjelder etablering av etterutdanning er bildet noe annerledes. Fakultetene har ulike erfaringer med både korte og lange kurs. Etterutdanningstilbudene må ikke gjennom en etableringsprosess tilsvarende den som videreutdanningene må gjennom. Kvalitetssikringen ligger i faglig linje, og det er institutt-/fakultetsstyrene som godkjenner det faglige og pedagogiske opplegget som tilbys betalende oppdragsgiver.

5. Detaljering av de kortsiktige tiltakene

Med utgangspunkt i utfordringene beskrevet i kapittel 4 utdypes her de fem kortsiktige tiltakene som ble oppsummert i punkt 2.1.

5.1 Målrettet sentral støttefunksjon

Det bør defineres en målrettet administrativ støttefunksjon sentralt, med mandat til å synliggjøre hvilke administrative prosesser som finnes på hele UiO. Mandatet bør blant annet omfatte å foreslå endringer i administrative prosesser og rutiner, og angi om disse hører hjemme på lokalt eller sentralt nivå. Arbeidsgruppen mener at det operative støtteapparatet må være tett på den «tjenesten» som skal leveres, og at maler for inngåelse av avtaler og utarbeiding av budsjetter bør være sentralt koordinert.

Per i dag er det til dels ulike fortellinger sentralt og lokalt om hva som finnes og ikke finnes av støtte. Samtalene med fakultetene viser udekkede behov for hjelp og støtte ute, samtidig som det utvikles støtteprosesser sentralt. De administrative prosessene må være gjennomsiktlige og formidlet slik at de er tilgjengelige for alle.

5.2 Felles administrativ infrastruktur

UiO må gjennomgå den administrative riggen for EVU-tilbudet. Det handler om hvilke administrative retningslinjer og rutiner som finnes, og om det er behov for å utvikle nye for å løse oppdraget med livslang læring. I denne prosessen bør det undersøkes om etter- og videreutdanningene har særskilte behov, og om UiO forstår og har interesse av å drive markeds- og konkurransebasert virksomhet.

Profil for finansiering bør være basert for hva som egner seg best for de ulike tilbudene, men gjerne innenfor en tydelig UiO-vifte.

Arbeidsgruppen ser for seg at det i første omgang bør finnes bedre og felles løsninger for følgende:

- Retningslinjer for avlønning av stab som bidrar i EVU-undervisningen, spesielt for stab som har oppfylt undervisningsplikten.
- Budsjettmodeller for å beregne kostnader og deltakeravgift som tar høyde for at enhetene opererer i markeder med ulik betalingsvilje.
- Studieadministrativ støtte som enhetene kan benytte seg av på ad hoc-basis, særlig i oppstartsfasen, men også når det oppstår behov.

5.3 EVU-portal og merkevarebygging

UiO bør være interessert i å bære og utvikle sitt eget merkevarenavn. I EVU-sammenheng betyr det å være synlig som UiO, selv om det er åtte fakulteter som har faglig ansvar for tilbudene.

Markedsføring og markedsanalyse må være profesjonelt utført og samtidig tett koblet til fagmiljøene når det gjelder planlegging og profilering av tilbud. Det bør også stilles spørsmål ved hvordan etter- og videreutdanninger kan spille sammen.

UiO bør utvikle en EVU-portal som gjør det lett å få oversikt over UiOs EVU-tilbud, med lenker til både enhetene som arbeider med etterutdanning og enhetene som leverer videreutdanning. Sidene bør være godt designet og utformet for merkevarebygging og markedsføring. I tilknytning til dette mener arbeidsgruppen at EVU-strategien på sosiale medier bør integreres i UiO sin overordnede strategi.

6. Avslutning

Demografiske endringer og færre unge i utdanningsløpet, skjerpet konkurranse om studentene og tydelige politiske forventninger om livslang læring endrer rammene for universitetenes samfunnsoppdrag. Samtidig møter sektoren strammere økonomiske vilkår og økte krav til både studiepoengproduksjon, arbeidslivsrelevans og ekstern finansiering. Dette vil prege universitetenes utvikling i årene som kommer.

I dette landskapet representerer videreutvikling av både etter- og videreutdanning en strategisk mulighet. UiO har sterke fagmiljøer, høy internasjonal anerkjennelse og en samfunnsrolle som forplikter. Nettopp derfor har universitetet alle forutsetninger for å ta en langt tydeligere og mer ledende posisjon innen livslang læring enn i dag, både i den kollektivt orienterte etterutdanningen og den mer individrettede videreutdanningen.

Arbeidsgruppen mener at dette krever et tydelig strategisk valg. Skal UiO lykkes, må etter- og videreutdanning integreres sterkere i universitetets kjernevirksomhet og utvikles som en naturlig del av samfunnsoppdraget, på linje med forskning og ordinær utdanning. Det forutsetter langsiktig prioritering, organisatorisk tilrettelegging og tydelige signaler fra ledelsen om at dette er et område universitetet ønsker å satse på.

Arbeidet med rapporten har vist at det finnes betydelig motivasjon og utviklingsvilje i organisasjonen. Mange fagmiljøer ønsker å bidra mer aktivt, men etterspør bedre støtteordninger, sterkere koordinering og klarere strategisk retning. Dersom UiO evner å bli bedre til å samarbeide på tvers, kan universitetet utvikle et helhetlig og fremtidsrettet tilbud som møter både arbeidslivets behov og samfunnets forventninger.

Livslang læring handler om universitetets relevans i et samfunn i rask endring. UiO har muligheten til å bli et universitet som følger mennesker gjennom hele livet, ikke bare i starten av arbeidslivet. Det vil styrke universitetets samfunnsbidrag, sikre faglig utvikling og bidra til å befeste UiOs posisjon som en ledende kunnskapsinstitusjon.